

<https://helda.helsinki.fi>

Defibrillaattori on sydäniskuri

Sovijärvi, Anssi

2019

Sovijärvi , A 2019 , ' Defibrillaattori on sydäniskuri ' , Suomen lääkärilehti , Vuosikerta. 74 ,
Nro 50-52 , Sivut 2921 . < <https://www.laakarilehti.fi/pdf/2019/SLL502019-2920.pdf> >

<http://hdl.handle.net/10138/320066>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

erikoislaakarikoulutuksen
käytäntöä. Duodecim
2017;133:77–83.

- 3 <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/ajankohtaista/kirurgit-innostuivat-koulutusvastuusta/>
- 4 <https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2019-06/el-ja-ehl-valintaperusteet-s2019-ja-k2020-tdkn.pdf>
- 5 Rellman J. Erikoislaäkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutustarpeen arviointi vuoteen 2030. STM, Raportteja ja muistioita 2016:57.
- 6 <https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2019-09/erikoulutustarve2035-ja-haku-paikat.pdf>
- 7 <https://www.helsinki.fi/fi/laaketieteellinen-tiedekunta/ammattillinen-jatkokoulutus>
- 8 <https://www.laakarilehti.fi/ajassa/keskustelua/erikoislaakaripula-ei-poistu-nykyresurssein/>
- 9 Lehtonen O-P. Terveydenhuollon työnjakoa ja kiireellistä hoitoa koskevien säädösten vaikutus sairaaloiden henkilöstövoimavaroihin ja henkilöstön sairaaloiden toimintaedellytyksistä saamaan kuvaan. STM, Raportteja ja muistioita 2019:31.

Koulutusmäärien ohjaamiseksi on arvioitu sekä alueellista että valtakunnallista koulutus-tarvetta. Psykiatrian ja laboratoriolääketieteen alojen sekä fysiatrian, keuhkosairauksien ja yleislääketieteen paheneva erikoislaäkärivaje on todettu kaikissa 2000-luvulla tehdyissä selvi-tyksissä (5). Tästä huolimatta näiden alojen koulutusta ei ole pystytty lisäämään. Esimerkiksi patologian erikoislaäkärin määrä ei ole 2000-luvulla kasvanut lainkaan, vaan viime vuo-sina päinvastoin vähentynyt (6).

Vaikka Suomessa on tällä hetkellä yli 900 työ-ikäistä psykiatria, on heistä pulaa lähes kaikissa sairaaloissa. Puolet nykyisistä erikoislaäkäreistä siirtyy eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Psykiatreja pitäisi valmistua vuosittain yli 50, mutta määrä on jäänyt koko 2010-luvun ajan alle 30:een vuodessa (7). Koska koulutus-aika on pitkä, psykiatriapula pahenee joka ta-pauksessa, vaikka koulutusmääriä pystyttäisiin-kin nostamaan.

Jotta erikoislaäkärin koulutusta kokonaisuute-na pystytään lisäämään ja kriittisten alojen kou-lutusmäärät jopa kaksinkertaistamaan, tarvi-taan yliopistojen, palvelujärjestelmän ja minis-

mannella sektorilla. Myös vakanssimäärät pitää tarkistaa suhteessa koulutustarpeeseen (8). Vuoden 2020 alussa saadaan toivottavasti voi-maan asetusmuutos, jolla ns. 50/50-sääntö lie-venee. Se mahdollistaa yksilöllisemmät koulu-tusväylät. Ikääntyvien erikoislaäkärin työssä jatkamista ja jaksamista pitää tukea.

Neljäsosa Itä- ja Pohjois-Suomessa koulute-tuista erikoislaäkäreistä siirtyy töihin Etelä-Suo-meen, mutta vain noin 10 % pääkaupunkiseu-dulla koulutuksensa saaneista muuttaa muualle Suomeen (5). STM:n tuoreessa raportissa tote-taan, että suurin kysymys erikoislaäkärin pulassa ei ole valmistuvien erikoislaäkärin määrä, vaan heidän sijoittumisensa (9).

Raportissa ehdotetaan, että erityisvastuu-alueen sairaanhoitopiirien tulisi toimia yhtenäis-enä henkilöstön rekrytoijana. Osa erikoistu-vien lääkärin viroista voitaisiin koota vakanssi-pooliin, josta virkoja jaettaisiin yksiköille koulu-tustarpeen mukaisesti. Ministeriö voisi myös ohjata kohdennettua rahoitusta pula-alojen kou-lutukseen. Nämä voisivat olla ratkaisevia keino-ja koulutuksen määrälliseen ja alueelliseen ohjaamiseen. ●

ANSSI SOVIJÄRVI

kliinisen fysiologian
emeritusprofessori
Helsingin yliopisto
Lääkäriseura Duodecimin
sanastolautakunnan jäsen

KIRJALLISUUTTA

- 1 Pihlava M. Valvira varoittaa kahden sydämenkäynnistimen käytöstä. Suom Lääkäril 2019;74:2847.
- 2 www.kotus.fi. Kuukauden sanat 2016.30.11.2016 Sydäniskuri.
- 3 Kobayashi D, Sadoj, Kiyohara K ym. Public location and survival from out-of-hospital cardiac arrest in the public-access defibrillation era in Japan. J Cardiol 2020;75: 97–104. doi:10.1016/j.jicc.2019.06.005

Defibrillaattori on sydäniskuri

Lääkärilehdessä 49/2019 uutisoitiin, että Valvira varoittaa kahdesta automaattisesta defibrillaattorista (1). Valvira oli käyttänyt tiedotteessaan laitteesta nimitystä sydämenkäynnistin, mikä oli myös Lääkärilehden jutun otsikossa.

Lääkäriseura Duodecimin sanastolautakunta on marraskuussa 2016 suosittellut laitteesta käytettäväksi nimeä sydäniskuri, minkä nimen se hyväksyi allekirjoittaneen esityksestä. Kotimaisen kielen keskus valitsi termin kuukauden sanaksi marraskuussa 2016. Sydäniskuri-termin käyttö lähti yleistymään nopeasti, mutta viranomainen ei näytä sitä vielä omaksuneen.

Kun itseopastavat nk. maallikkodefibrillaattorit yleistyvät kentällä, on hyvä, että laitteen nimi on riittävän lyhyt ja naseva ja kuvaa sen käyttö-tarkoitusta. Laittevalmistajat ovatkin ottaneet sydäniskuri-termin nopeasti käyttöön.

Sydämenkäynnistin on terminä jossain mää-rin epälooginen, koska defibrillaattorilla ei saa-da käynnistettyä sydäntä, jonka sähköinen akti-viteetti puuttuu kokonaan. Laitteella saadaan ”käynnistävä vaikutus” vain, jos sydänlihaksessa (kammioissa) esiintyy sähköistä värinää eli fibrillointia. ●